

Interjú egy német politikussal egy svájci lapban – rólunk

Figyelemre méltó az az elképesztő tájékozatlanság és elfogultság, ami alább a kérdező újságíró szavaiból kiszűrődik, amit – szerencsére – elegánsan szerez le a válaszoló Rupert Scholz professzor...

*Isten áldja Rupert Scholz professzor urat!
(Forrás: Die Weltwoche, 2013. márc. 14., Zürich)*

Az interjú eredeti címe:

Orbán a modern korba tart

Az interjú szövege magyar fordításban:

Magyarország miniszterelnökét, Orbán Viktort megszakítás nélkül kritikák érik, amelyek szerint demokrácia ellenes alkotmánypolitikát folytat. Ezt cáfolja a német Rupert Scholz alkotmányjogász. Az egykori honvédelmi miniszter és jogász professzor Orbán alkotmányát "példamutatónak" minősíti.

Prof. Rupert Scholz

– Scholz professzor úr, ön alaposan tanulmányozta az új, múlt év óta hatályos és Magyarország határain túl részben hevesen kritizált alkotmányt. Mi az ön véleménye?

– A magyar alkotmány teljes mértékig mintaszerű, modern európai alkotmány. Kiváltképp modern az alapjogok területén. Olyan mértékben igazodik még az európai alapjogok kartájához is, amennyire azt más európai alkotmányoknál még nem tapasztaltam. A demokrácia, a jogállamiság továbbá a szociális állam alapelveit megdönthetetlenül lerögzíti.

– Ennek ellenére éppen napjainkban ismét azt olvassuk, miszerint Orbán Viktor miniszterelnök arra törekszik, hogy önkényuralmi államot hozzon létre. Mit szól ehhez?

– Ez képtelenség. Az emberek vakok.
– Milyen közel áll ön a magyar kormányhoz? Megfizetik azért, hogy kedvező véleményt mondjon?

– Semmi esetre sem. A magyar alkotmánnyal önként és javadalmazás nélkül foglalkozom. Van bizonyos kapcsolat Magyarországgal, mert apámnak, aki Sztálingrádnál esett el, legjobb barátja egy magyar volt, aki keresztapám lett. Évtizedek óta figyelemmel kísérem ennek az országnak a történelmét. Érdekes módon egyike vagyok azon kevés német alkotmányjogásznak, akik a magyar jogrendszerrel foglalkoznak.

– Brüsszelből olyan szemrehányást lehet hallani, hogy Orbán alkotmányával vissza akarna térni a nacionalista röghöz.

– A magyar alkotmány preambulumban hitvallás található Magyarország nemzeti identitásáról. Ezen alapul a kritika. Azonban józanul szemlélve egy alkotmányhozás magától értetődő eleme, hogy saját nemzeti identitásra hivatkozik. Pillantson csak bele az amerikai alkotmányba. A magyarok nemzeti identitásuk kinyilvánítása mellett kifejezetten igent mondanak Európá egyesítésére mellett. Aki ebből az alkotmányból európaellenes nacionalizmust akar kiolvasni, az vagy nem olvasta az alkotmányt, vagy szándékosan félreértelmezi.

– Miben lát jogos kritikát a magyar alkotmánnyal szemben?

– Nem látok jogosan kritizálható pontokat. Legfeljebb azt a néha valamelyest snájdig módot lehetne kritizálni, ahogy a magyar kormány bizonyos törvényeket keresztül szeretne vinni.

– Mindenekelőtt a médiatörvény keltett megütközést. Olyan szemrehányást nyilvánítottak ki, hogy Orbán az újságírókra szájkosarat akar rakni.

– A magyar alkotmány leszögezi a média függetlenségét. Éppúgy, mint ahogyan minden általunk ismert jogállamban történik. Orbán egy nagyon ambiciózus törvénnyel minden médiát szabályozni akar. Ebben valóban voltak problémás pontok. Ezért ezt a törvényt az alkotmánybíróság is elutasította, majd a

törvényhozás helyesbítette. Ez nagyon szépen mutatja, hogy Magyarországon működik az ellenőrzés és ellensúlyozás.

– Véleménye szerint akkor miből adódik az a vád, hogy Orbán Magyarországgal önkényuralmi és szélsőjobb irányba tart?

– A szélsőjobboldaliság és önkényuralom vádja abszurd. A szembenállás a Fidesz kormánypártnak az utolsó választáson elért egyértelmű győzelmében gyökerezik. A baloldal megsemmisítő vereséget szenvedett, a Fidesz kétharmados többséget ért el. Ezzel a Magyarországon kívüli baloldal nem tudott megbirkózni. Ezért járat le a baloldal egy kifogástalan, demokratikus választást.

– A mostani vita, amelyet az újságok kiemelten tárgyalnak, az alkotmánybíróság körül forog. Orbánnak azt róják fel, hogy hatalmát elfogadhatatlan módon kívánja korlátozni. Az ön értelmezése?

– Mindenekelőtt két pontot vitatnak. Először is: az alkotmánybíróság csak a demokratikusan jóváhagyott 2012-es alkotmány szerint dönthet. A 2012 előtti jogelvi döntések többé nem érvényesek. Most ezt kritizálják, de a követelés ellentmond annak a jogállami nézetnek, hogy egy alkotmánybíróság nem a hatályos alkotmány felett, hanem alatta áll. Másodszor: Orbán nem szeretné, hogy az alkotmánybíróság azokat az alkotmányi előírásokat, amelyeket a Parlamentben szabály-

szerűen jóváhagytak, materiálisan alkotmányellenesnek nyilváníthasson. Jogállami szempontból ez is legitim követelés, ugyanolyan alapon: az alkotmánybíróságok az alkotmány hatálya alatt, nem felette állnak.

– A német napilap, a Die Welt ezzel a témával kapcsolatban azt írja, hogy Orbán rég letért a szabadság útjáról és többé nem a demokrácia, hanem a "korlátlan hatalom" talaján áll.

– Magyarországon a német mintának megfelelő független igazságügy, elkülönített törvényhozási, végrehajtó és bírói tevékenység és alkotmánybíróság van. Németországban a központi alapelveket a 79. cikkely 3. bekezdésének örök érvényű garanciája rögzíti. A magyar alkotmánybíráskodásnak nincs ugyanolyan nagy hatalma mint a németnek. Azonban a német alkotmánybíróság világviszonylatban kivételt képez. A magyar alkotmány is világosan hitet tesz a demokrácia és a jogállam mellett, úgy, hogy a törvényhozó semmi esetre sem döntheti meg az államformát. Hamis a média által szított képzet, hogy Orbán alkotmánybírói korlátok nélkül uralkodna.

– Németországban az állampolgárok például benyújthatnak alkotmányossági panaszokat, ha bizonyos törvények miatt alapjogaik megsértését érzik. Létezik ilyesmi Magyarországon is?

– Igen. A legismertebb példa erre a médiatörvény. Ellene panaszt nyújtottak be, mert úgy látták, hogy a sajtószabadság alapjogát sérti. A törvényt végül helyesbítették.

– Az alkotmány sok politikai területen alkotmányi szintű, úgynevezett súlyponti törvényeket követel, amelyekhez kétharmados többség kell. Van ennek értelme?

– Érdekes újításnak tartom, amelyet a hosszú távú stabilitás szempontjából kell szemlélni. Orbán nyilvánvalóan karókat akar levetni. Ebből a célból bizonyos politikai területeket akarnak meghatározni, amelyeken a törvényhozás demokratikus követelményei magasabbra teszik a léceket. Ilyen gát korlátozza az éppen kormányzó párt hatalmát és arra kényszeríti, hogy a párt határain túlmutató egyetértésre törekedjék bizonyos törvényekkel kapcsolatban. Németországban például kívánatosnak tartanék egy ilyen gátat az atomstop demokratikus szempontból súlyos döntésre vonatkozóan. Szabad-e egy ilyen, súlyos következményekkel járó határozatot egyszerű többséggel áterősíteni? Vajon nem lenne jobb, ha valamennyire függetlenítenék a gyakran nagyon is pillanatnyi politika törekvéseitől? Ezekben a kérdésekben foglal most állást Magyarország.

– Orbánnak mindazonáltal kétharmados többsége van és súlyponti törvényeit át tudja erősíteni, ami azt a gyanút kelti, hogy most egyszerűen diktatórikusan akar kormányozni és befejezett tények elé akar ál-

lítani.

– Az igaz, hogy Orbánnak jelenleg elegendő többsége van, de ez megváltozhat a következő választáson, ha pártja veszítene. Akkor saját törvénye korlátozza. A súlyponti törvények nem a diktatórikus kormányzati szándék szelleméből származnak, inkább a politikával szembeni bizalmatlanság következményei. A kételkedés a demokrácia alapja. Svájcban is kordában tartják a politikát a közvetlen demokrácia rendszerével. Én a magyar súlyponti törvényeket hasonló vélekedés eredményének látom.

– Mégis: a jelenlegi helyzetben Orbánnak kétharmados többsége van. Amit most elhatároz, többé nem lehet ugyanolyan viharosan ledönteni.

– Ha Orbán diktatórikusan akarna kormányozni, soha nem hozott volna ilyen alkotmányt. Nézze csak a vitatott pontokat. Egyik esetben arról van szó, hogy vegyék be az alkotmányba az állam kötelességeként a hajléktalanokról való gondoskodást. Egy másik súlyponti törvény azokat a magyar diákokat, akik állami ösztöndíjat kaptak, arra kötelezné, hogy utána pár évig Magyarországon dolgozzanak, vagy fizessenek vissza bizonyos pénzüsséget. Ezek nem egy diktátor politikai kezdeményezései. Viszont jó okkal kétségbe vonható az a követelés, hogy a diák- és a hajléktalan törvény egyáltalán bekerüljön az alkotmányba. Fennáll az alkotmány megcsontosodásának veszélye.

– Miben látja Orbán motivációját? Miért köti szorosabban az alkotmánybírást az új alkotmányhoz? És miért akar súlyponti törvényeivel cövekeket leverni?

– Az új alkotmány 2012. január 1. óta van hatályban. Azeelőtt Magyarországnak olyan alkotmánya volt, amelyet a kommunisták írtak és a posztkommunisták átvettek. Véleményem szerint Orbán jogos kívánsága, hogy szakítson ezzel a kommunista hagyománnyal és Magyarországot új, jogállami alapra helyezze. A konfliktus abból származik, hogy az igazságügyben még aktív állományban voltak a kommunista idők bírái és államügyészei. Hogy ennek az örökségnek letompítsa az élet, Orbán alkotmányában átmeneti határozatokat fogalmazott meg, amelyeket aztán éppen az alkotmánybíróság támadott meg. Az alkotmány körüli harc Magyarországon megint csak a kommunista múlt és a modern kor küzdelme. Orbán a modern kor irányába akar menni. Az ő érdeme, hogy hazájának modern alkotmányt adott. Ezt egyetlen más egykori keleti-blokk országnak sem sikerült megvalósítani.

– Kritika éri Orbánt azért is, mert megkövetelné, hogy a magyar választók a választások előtt minden esetben regisztráltassák magukat.

– Óriási visítozás volt az EU részéről, amelyből ön a kettős erkölcsi mércét olvashatja ki. Vessen pillantást Belgiumra. Ott a választóknak nem csupán regisztrálni kell magukat, hanem választási kötelezettség van. Aki nem választ, annak pénzbüntetést kell fizetni. Senkinek nem jutna eszébe Belgiumot emiatt diktatúrának minősíteni.

– Mennyire jogos magyar szempontból az a szemrehányás, hogy az EU túlzottan beavatkozik a magyar alkotmány vitába?

– Szerintem a gyanú jogos. Vegyünk egy konkrét példát: Magyarországon olyan átmeneti döntést hoztak, hogy az államügyészeket és bírákat 65 éves korban éppúgy nyugdíjazni kell, mint bárki mást. Nos, ezzel különböző posztkommunista államügyészek és bírák nem értettek egyet, mert a kommunista alkotmány semmilyen nyugdíj korhatárt nem írt elő. Tovább akartak maradni és tiltakoztak az EU-nál. Ezután az EU közbelépett ezen kommunista államügyészek és bírák nevében és Orbánt azzal vádolta, hogy életkor szerinti diszkriminációt gyakorol. Németként erre csak a fejemet tudom csóválni. Németország ugyanis az újraegyesítés után minden kommunista NDK-bírák kidobott, a hivatalos nyugdíj-korhatár elérése és átmeneti határozatok nélkül. Az EU egy szót sem szólt. Orbán kíméletesebben lép, mint annak idején a szövetségi kormány.

Roger Köppel:

Prof. Rupert Scholz német CDU-politikus, 1937-ben született, a Münchener Egyetemen tanult és szövetségi hadügyminiszter volt.

Forrás: Nemzeti InternetFigyelő